

A.R. protiv Ujedinjenog Kraljevstva¹ (broj 6033/19), 1.7.2025.

Povreda člana 8. Ek

Podnosilac predstavke je A.R., britanski državljaniin.

Predmet se odnosi na otkrivanje informacija od strane policije da je podnosilac predstavke optužen za silovanje i da je naknadno oslobođen na suđenju, te opis okolnosti navodnog krivičnog djela. Informacije su iznesene u kontekstu prijave podnosioca predstavke za posao predavača u obrazovnoj ustanovi i bilo je vezano za dva datuma.

Podnosilac predstavke prigovorio je na osnovu člana 8. Konvencije da otkrivanje informacija o optužbi za silovanje za koju je u sudskom postupku oslobođen nije bilo ni u skladu sa zakonom ni nužno u demokratskom društvu.

Evropski sud je istakao sljedeće: Podnosilac predstavke nije mogao razumno predvidjeti osporenu mjeru; osjetljivost takvog otkrivanja zahtijevala je sveobuhvatne opće smjernice koje ukazuju na opseg diskrecijskog prava i način korištenja; u relevantno vrijeme nije bilo smjernica koje bi pomogle poslodavcima u tome kako pristupiti otkrivenim informacijama takve prirode; podnosiocu predstavke nije pružena prilika da iznese primjedbe prije nego što je osporeno otkrivanje izvršeno; nije bilo mogućnosti neovisnog preispitivanja otkrivanja; pretjerano široko diskrecijsko pravo vlasti u primjeni zakonskih odredbi o otkrivanju koje su bile na snazi u relevantno vrijeme; nedovoljna jamstva za pružanje odgovarajuće pravne zaštite od proizvoljnog korištenja tog diskrecijskog prava; osporeno otkrivanje nije bilo u skladu sa zakonom.

Arvanitis i Phileleftheros Public Company Limited protiv Kipra (broj 49917/22), 3.7.2025.

Povreda člana 10. Ek

Podnosioci predstavki su Christos Arvanitis, novinar, rođen 1951. godine, koji živi u Nikoziji, i izdavač, Phileleftheros Public Company Limited.

Predmet se odnosi na građanski postupak za klevetu pokrenut protiv njih 2008. godine zbog članka objavljenog u dnevnim novinama Phileleftheros, o povratu opljačkanih umjetnina nakon događaja iz 1974. godine.

Članak podnosioca predstavke je objavljen kao odgovor na članak kiparskog advokata C.K., u kojem je C.K. iznio informaciju da je platio „preko trideset srebrnjaka“ kako bi vratio sliku koja je pripadala njegovoj porodici, dok je drugu vratio zamijenivši je krivotvorenom (rekao je da ga je inspirirao američki film, Afera Thomas Crown). Članak podnosioca predstavke kritizirao je C.K. zbog odabira nelegalnog puta za vraćanje opljačkanih slika, uprkos tome što je i sam advokat, te zbog neosjetljivosti da o tome napiše članak. Kiparski sudovi utvrdili su da je članak podnosioca predstavke bio lični napad na C.K. i da je doveo u pitanje njegov ugled. Naložili su podnosiocima predstavke da plate 12.000 eura odštete.

Pozivajući se na član 10. (sloboda izražavanja), podnosioci predst tvrde da su presude protiv njih bile nesrazmjerne. Posebno, iako je jezik njihovog članka bio zajedljiv, nije napao C.K.-ovo dostojanstvo ili ugled te je imao dovoljnu činjeničnu osnovu (vlastiti članak C.K.-a).

¹ Informacije su pripremljene u saradnji između Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i Odjela za sudsku dokumentaciju i edukaciju Sekretarijata Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine. Iste su informativnog karaktera i ne obavezuju Sud.

Evropski sud je istakao da pretjerani izrazi, kao reakcija na vlastiti članak advokata, nisu prekoračili granice dopuštene slobode medija. Pristup domaćih sudova bio je previše restriktivan i nije bio u skladu s načelima člana 10. Također, građanske sankcije stavile su značajan finansijski teret na podnosioca predstavke i imale su obeshrabrujući učinak na otvorenu raspravu o pitanjima od javnog interesa. Domaći sudovi nisu dali relevantne i dovoljne razloge. Nesrazmjerno miješanje nije bilo „nužno u demokratskom društvu“.

Ludes i ostali protiv Francuske (broj 40899/22, 41621/22, i 42956/22), 3.7.2025. godine

Nema povrede člana 10. Ek

Podnosioci predstavke su deset francuskih i jedan belgijski državljani, rođeni između 1958. i 1996. godine. Oni su članovi ili pristalice pokreta ANV-COP21, koji sebe opisuje kao „pokret građana koji odbijaju prihvatiti klimatske promjene i društvene nepravde koje one uzrokuju“.

Predmet se odnosi na krivičnu osudu podnosioca predstavke, ekoloških aktivista, za krađu, koja se sastojala od uklanjanja i nevraćanja portreta predsjednika Republike iz nekoliko gradskih vijećnica kako bi se osudila neadekvatnost mjera koje je država provela kako bi ispunila svoje obaveze preuzete na Međunarodnoj konferenciji o klimi (COP21) i borila se protiv klimatskih promjena.

Pozivajući se na član 10 (sloboda izražavanja), podnosioci predstavke tvrde da njihove osude za krađu predstavljaju nesrazmjerno miješanje u njihovo pravo na slobodu izražavanja.

Evropski sud je, između ostalog, istakao da podnosioci predstavki nisu osuđeni na kazne zatvora već na uvjetne novčane kazne od 200, 400 odnosno 500 eura. Pritom su domaći sudovi uzeli u obzir kontekst krivičnog djela kao i motive podnosioca predstavki, koji su djelovali u političkom i aktivističkom kontekstu, izvan ikakvog ličnog ili finansijskog interesa. Podsjećajući da domaće vlasti moraju biti suzdržane u korištenju krivičnog postupka kada je u pitanju sloboda izražavanja, Sud smatra da su domaći sudovi odabrali posebno blage kazne, vođeni brigom da uzmu u obzir prirodu i kontekst predmetnih radnji. Uzimajući u obzir i nizak iznos izrečenih novčanih kazni i uvjetne osude izrečene na te kazne, Sud smatra da kazne izrečene protiv podnosioca predstavki, koje spadaju među najumjerenije moguće sankcije, nisu bile nesrazmjerne legitimnom cilju koji se težilo postići. Evropski sud je zaključio da nacionalne vlasti nisu prekoračile slobodu procjene koju uživa tužena država. Zaključio je da nije došlo do kršenja člana 10. Konvencije.

M.K. protiv Latvije (broj 26035/23), 3.7.2025. godine

Povreda člana 8. (porodični život)

Podnositeljica predstavke je gđa M.K., državljanka Latvije rođena 1983. godine i živi u Ulbroki (Latvija).

Gospođa M.K. je 2012. počela živjeti sa svojom istospolnom partnerkom, koja je 2016. godine rodila dijete putem umjetne oplodnje. Zajedno su se brinule o djetetu, a dijete je podnositeljicu predstavke zvalo "Mama M". Par se rastao 2022. godine i, prema podnositeljici predstavke, njena bivša partnerka je odbila da joj dozvoli kontakt s djetetom. Predmet se odnosi na propust vlasti da podnositeljici predstavke odobre privremeni kontakt, do ishoda glavnog postupka za kontakt s djetetom. Na kraju joj je odobreno pravo na kontakt u februaru 2024. godine, ali je ono bilo ograničeno kako bi se izbjegla bilo kakva psihička šteta za dijete s obzirom na to da se nisu vidjeli dvije godine.

Pozivajući se na član 8. (pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života), gđa M.K. tvrdi da su sudovi prekršili njeno pravo da održava odnose s djetetom tokom dužeg perioda, iako je ona izrazila privrženost prema njoj i željela ju je vidati.

Evropski sud je smatrao da domaće vlasti nisu ispunile svoju pozitivnu obavezu prema članu 8. Konvencije i procesni zahtjev posebne revnosti utvrđen u njemu, time što nisu ispitale pitanje privremenog kontakta podnositeljice predstavke s djetetom do ishoda glavnog postupka o kontaktima s djetetom. Kao rezultat toga, podnositeljici predstavke je uskraćeno pravo na kontakt s djetetom tokom cijelog glavnog postupka, što je imalo teške posljedice za odnos između nje i djeteta te je oblikovalo ishod postupka. Došlo je do povrede člana 8. Konvencije.